

MAGYAR-LENGYEL

SZABADSÁG INTÉZETE

„Vitéz s bátor mindkettője,
Áldás szálljon mindkettőre.”

MAGYAR-LENGYEL
SZABADSÁG INTÉZETE

„Vitéz s bátor mindkettője,
Áldás szálljon mindkettőre”.

**AZ ÜGYÉSZSÉG TÖRVÉNYTELEN ÁTVÉTELE A TUSK-FÉLE BALOLDALI-LIBERÁLIS
KORMÁNY ÁLTAL LENGYELORSZÁGBAN. A POLITIKAI SZÖVETSÉGESEK
BÜNTETLENSÉGE ÉS A POLITIKAI ELLENZÉK ÜLDÖZÉSE**

Vezetői Összefoglaló

Lengyelországban a Donald Tusk által vezetett balliberális-globalista kormány, miután 2023. december 13-án átvette a hatalmat, szinte azonnal olyan intézkedések végrehajtását kezdte meg, amelyek a jogszabályokkal ellentétesek voltak – többek között a lengyel ügyészség erőszakos módon történő átvételét. A globalista koalíció célja nem volt más, mint hogy a kormány közvetlen politikai irányítása alá vonja az ügyészséget, és a politikai elnyomás eszközeként használja azt az ellenzékkel szemben, miközben biztosítja Donald Tusk politikai szövetségeseinek a büntetlenségét. Lengyelországban minden kétséget kizáróan azt a brüsszeli elit által diktált programot hajtották végre, amelyet a balliberális ellenzék Magyarországon is képvisel: a jobboldali hangok és a konzervatív oldalhoz köthető média elhallgattatása, a föderalista-globalista törekvések végrehajtása, a háborúpárti politizálás és Ukrajna feltétel nélküli támogatása.

Nem sokkal a hatalomátvételt követően, 2024. január 12-én Adam Bodnar igazságügyi miniszter jogellenesen eltávolította a hivatalából a korábban törvényes keretek között kinevezett főügyészt, Dariusz Barskit. Ugyanezen a napon Donald Tusk új vezetőt tett az ügyészség élére, ami szintén jogellenes volt. Hiába nyilvánította később a lengyel Alkotmánybíróság és a Legfelsőbb Bíróság is törvénytelennek Barski elbocsátását, a kormány nem volt hajlandó visszavonni a döntését. Barski erőszakos eltávolítását követően széleskörű tisztogató vizsgálat vette kezdetét az ügyészségen.

Tuskék célja a politikai ellenfelek megfélemlítése: azért használja a globalista vezetés politikai leszámolásra a jogintézményeket, hogy riválisaikat végképp ellehetetlenítsék. Az igazságszolgáltatást így például Mateusz Morawiecki volt lengyel miniszterelnök, Zbigniew Ziobro korábbi lengyel igazságügyi miniszter, Marcin Romanowski volt lengyel igazságügyi miniszterhelyettes, továbbá a korábbi kormány vezető politikusai, és számos magas rangú tisztviselő üldözésére használják. A következmények egyértelműek: Lengyelországban az ügyészség immár nem a jogállamiság védelmét szolgálja, hanem a hatalmon lévők politikai és ideológiai érdekeit.

Miközben a Tusk-kormány jogellenes magatartást tanúsít, és a törvényt „úgy, ahogy mi értjük” módon alkalmazza, a balliberális globalista koalíció minden jogsértése fölött szemet hunynak Brüsszelben. Sőt, az európai uniós források blokkolásának feloldásával egyenes bátorítják Tuskékat arra, hogy mindezeket a jogsértéseket elkövessék.

A lengyel jogrendszer sajnálatos módon már nem tölti be a polgárok jogainak garantálásával kapcsolatos funkcióját – amely a jogállamiság és az alkotmányos rend alapvető pillére -, hanem elnyomás és megfélemlítés eszközévé vált. A lengyel ügyészség ügye mindenesetre rávilágít a globalista fenyegetésre az alkotmányos renddel szemben, és megerősíti Magyarország jó döntését, hogy jogi védelmet biztosítson Marcin Romanowski hazájában politikai üldözés alatt álló lengyel képviselőnek.

Mindez tökéletesen illusztrálja és példázza, mi történik akkor, ha a nemzeti érdek ellenségei, vagyis a globalisták kerülnek hatalomra egy országban. Magyarországon a baloldali, brüsszelita iránybaelfogult ellenzék vezetője, Magyar Péter is egyértelművé tette már, hogy hasonló módszereket szándékozik alkalmazni ha kormányra kerül, ehhez pedig Manfred Webertől, a Néppárttól és úgy tűnik, Ursula von Der Leyentől is meg fog kapni minden szükséges támogatást: a politikai ellenfelek megfélemlítése, letartóztatások, jobboldali szereplőket célzó lejárató kampányok, a konzervatív oldalhoz köthető média elhallgattatása, kiegészülve a föderalista törekvésekkel, a háborúpárti politizálással, és persze Ukrajna feltétel nélküli támogatásával és az EU-ba való gyorsított felvételével. Ne legyen kétségünk: Donald Tusk globalista programja eljut Budapestig, ha nem állítjuk meg 2026 tavaszán!

Bevezetés

A 2023. december 13-án Lengyelországban hatalomra került Tusk baloldali-liberális kormányának egyik első jogtipró intézkedése a Nemzeti Ügyészség törvénytelen és erőszakos átvétele volt, amelyet a helyi szintű ügyészségi szervezeti egységek országszerte történő leigázása követett. Ennek az akciónak a célja az volt, hogy az igazságszolgáltatási rendszer egy kulcsfontosságú intézményét - amely a bűncselekmények üldözéséért felelős - alárendeljék annak érdekében, hogy egyrészt büntetlenséget biztosítsanak a liberális kormány támogatói számára, másrészt, hogy az ügyészséget az ellenzékkel szembeni politikai üldözés eszközévé tegyék.

A lengyel ügyészség felépítése hierarchikus. Szervezetét, működési elveit és az ügyészek jogállását az ügyészségről szóló törvény szabályozza¹. Az ügyészség élén a főügyész áll, aki a törvény értelmében egyúttal igazságügyi miniszter is - a Minisztertanács tagja, politikai szereplő. A főügyész hatásköre azonban általános felügyeleti jellegű, biztosítva, hogy a büntető igazságügyi politika iránya tükrözze a demokratikus választásokon kifejezett akaratot, védve a jogállamiságot. A főügyész nem rendelkezik olyan hatáskörrel, amely alapján beavatkozhat az ügyészség napi működésébe, befolyásolhatja az egyes nyomozások lefolytatását, vagy közvetlenül alakíthatja a személyzeti politikát. Ezek az operatív feladatok a legfőbb ügyész első helyettesére - az államügyészre - hárulnak, akinek pozícióját a 2022-es törvénymódosítások tovább erősítették, így ő lett az ügyészség *de facto* vezetője.

Az ügyészségről szóló törvény 13. cikke értelmében a legfőbb ügyész személyesen vagy az államügyész, illetve egyéb helyettesei útján irányítja az ügyészség tevékenységét. A főügyész utasításokat, iránymutatásokat és instrukciókat ad ki, amelyek kötelező jellegűek, valamint stratégiai szinten képviseli az ügyészséget a külső kapcsolatokban.

A törvény 13. cikkének 3a. §-a és 18. cikke szerint az államügyész, mint a legfőbb ügyész első helyettese felügyeli és koordinálja a regionális, körzeti és helyi ügyészségek munkáját. Emellett fellebbviteli felügyeletet gyakorol az előkészítő eljárások felett (29. cikk 1. §). Hatáskörén belül kötelező érvényű szolgálati utasításokat ad ki, és minden más ügyész – de nem a főügyész - felettese (31. cikk 1. § 2. pont), ami felügyeleti jogkört biztosít számára egyes eljárásokban.

Fontos, hogy az államügyész - a főügyész politikai befolyásától függetlenül - dönt a regionális, körzeti és helyi ügyészek, valamint a szervezeti egységek vezetőinek kinevezéséről és felmentéséről (15. cikk 1. §, 4. §).

¹ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20160000177/U/D20160177Lj.pdf>.

Az államügyészt a főügyész - aki egyidejűleg igazságügyi miniszter is – felkérése alapján, a Lengyel Köztársaság elnöke véleményének kikérését követően a miniszterelnök nevezi ki. Az államügyész felmentését szintén a miniszterelnök végzi a főügyész kérésére és az elnök egyetértésével (14. cikk 1. §). Ezek a kinevezési és felmentési eljárást szabályozó rendelkezések viszonylag erős jogi pozíciót biztosítanak az államügyésznek, és bizonyos fokú függetlenséget a parlamenti többség mindennapi nyomásától, mivel az érintett hatáskörök megoszlanak a Minisztertanács tagjai (a miniszterelnök és az igazságügyi miniszter) és a külön, közvetlen választásokon megválasztott elnök között.

Az Országos Főügyészség irányításának jogellenes és erőszakos átvételéről szóló határozat

Amikor a baloldali-liberális „december 13-i koalíció” 2023-ban átvette a hatalmat Lengyelországban, a fenti rendelkezéseknek megfelelően kinevezett államügyész Dariusz Barski ügyész volt, Zbigniew Ziobro igazságügyi miniszter és főügyész korábbi tanácsadója.

Egy héttel a Tusk-kormány hatalomra kerülése után, 2023. december 20-án kezdődött meg a közmédia és a Lengyel Sajtóügynökség törvénytelen és erőszakos átvétele. A független varsói regionális és kerületi ügyészségek vizsgálatot indítottak a kulturális miniszter és más tisztviselők hatalommal való visszaélésének (a lengyel büntető törvénykönyv 231. cikke)², valamint az ellenzéki képviselők és újságírók személyét érő sérelmek miatt tett bejelentések nyomán. A vizsgálat során megállapították, hogy a közmédiát működtető társaságok részvényeseinek közgyűlési eljárását dokumentáló közjegyzői okiratot meghamisították. Az ügyészség aktívan részt vett a nyilvántartó bíróságok előtti eljárásokban, és sikeresen megakadályozta a kulturális miniszter tevékenységét, aki megpróbálta bejegyeztetni a médiatársaságok új, törvénytelen igazgatótanácsait a közhiteles nyilvántartásokba.

A Tusk-kormány, szembesülve a független ügyészség intézkedéseinek hatékonyságával, agresszív lépéseket tett a hatóság feletti ellenőrzés átvételére. Tusk felismerte, hogy az ügyészek fellépése nemcsak a közmédia törvénytelen átvételét akadályozná meg, és a felelősök (köztük legalábbis a kulturális miniszter) büntetőjogi elmarasztalásához vezetne, hanem megakadályozná vagy jelentősen

²231. cikk

1. § Az a köztisztviselő, aki hatáskörét túllépve vagy feladatát elmulasztva a köz- vagy magánérdek sérelmére cselekszik, 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

2. § Ha az elkövető az 1. §-ban említett cselekményt anyagi vagy személyes előny megszerzésének szándékával követi el, 1-től 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

hátráltatná a kormány további törvénytelen lépéseit, amelyek a kormányzás elsődleges módszerévé váltak. A baloldali-liberális kormánykoalíciónak 2023 decembere óta nincs meg a törvényhozáshoz szükséges parlamenti többsége, abban az esetben, ha a jogalkotási folyamat során az elnök vétót emel. Az elnöknek joga van megvétózni a törvényjavaslatokat, és ezt csak 3/5-ös parlamenti többséggel lehet felülbírálni, amivel Tusk nem rendelkezik.

A Dariusz Barski államügyészi tisztségből való eltávolítását célzó műveletre 2024. január 12-én került sor. Ezen a napon Adam Bodnar igazságügyi miniszter és főügyész egy Barskival folytatott megbeszélésen átadott egy dokumentumot Barskinak, amely szerint aktív szolgálatba való visszahelyezése - amelyet 2022. február 16-án hajtott végre Zbigniew Ziobro akkori főügyész - állítólag a hatályos jogszabályok megsértésével történt, ezért nem volt joghatása. Ennek következtében Bodnar kijelentette, hogy Dariusz Barski 2024. január 12-től hivatalosan nyugállományba került, ami megakadályozta abban, hogy továbbra is betölthesse az államügyészi tisztséget.³

Érdemes megjegyezni, hogy Adam Bodnar, aki 2023 óta igazságügyi miniszter és főügyész, egy Soros György köreihez szorosan kapcsolódó lengyel jogász. 2015 és 2021 között közismertségre tett szert, mint lengyel ombudsman, akit a 2011-2015 közötti liberális-agrár parlamenti többség választott meg. Hivatali ideje alatt a woke-ideológia és annak a jogrendszerben való alkalmazásának militáns támogatójaként vált hírhedtté. Kétes ismertséget szerzett azzal, hogy indokolatlan kiváltságokat támogatott az LMBTQ+ személyek számára, és támadta a konzervatív vagy keresztény meggyőződésű embereket. A 2023-as választásokon a Polgári Platform támogatásával beválasztották a szenátusba, majd kinevezték igazságügyi miniszternek és főügyésznek, és közvetlen felelősséget visel a Tusk-kormány számos törvénytelen intézkedéséért. Ezek a cselekmények - az Alkotmánybíróság elnöke által benyújtott, alább említett 2025 januári büntetőfeljelentés szerint - súlyos állam elleni bűncselekménynek és a hivatali visszaélésnek minősülhetnek, és többéves szabadságvesztéssel, akár életfogytiglani börtönbüntetéssel is sújthatók.⁴

Dariusz Barski ügyész, a lengyel igazságszolgáltatás kiemelkedő alakja 2007 és 2010 között főügyész-helyettesként és államügyészként szolgált. Az első Tusk-kormány (2007-2015) alatt végrehajtott

³<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/informacja-o-uznaniu-przywrocenia-prokuratora-dariusza-barskiego-do-sluzby-czynnej-za-akt-dokonany-z-naruszeniem-przepisow>.

⁴https://trybunal.gov.pl/fileadmin/content/uroczystosci_spotkania_wizyty/2025/2025_02_24/NOTIFICATION_o_f_31_January_2025_translated_from_Pol_into_Eng_.pdf.

2010-es reformot követően, amely megszüntette a Nemzeti Ügyészséget, Barski nyugdíjba vonult az ügyészség szervezeti átalakításának eredményeként. Az ügyészségről szóló 2016. január 28-i törvényt bevezető rendelkezések 47. cikke alapján (Hivatalos Lap, 178. pont, módosított szöveg) Dariusz Barskit Zbigniew Ziobro főügyész határozatával 2022. február 16-án visszahelyezték aktív szolgálatba.⁵

E rendelkezés szerint a nyugállományú ügyész saját kérésére visszatérhet az aktív szolgálatba, a korábban betöltött vagy azzal egyenértékű beosztásába. Ez a jog nem vonatkozik azokra az ügyészekre, akik egészségügyi okokból mentek nyugdíjba. A döntést a legfőbb ügyész hozza meg (47. cikk 1. és 2. §). Ugyanakkor az ügyész bármikor visszatérhet az aktív szolgálatból a nyugdíjas státuszba (47. cikk 3. §).⁶

Három magánvélemény, mint „jogalap”

Mivel az államügyész a Nemzeti Ügyészségről szóló törvény értelmében a köztársasági elnök hozzájárulása nélkül nem bocsátható el, és a parlamentben nincs többség az államügyész kinevezésére és elbocsátására vonatkozó rendelkezések módosításához, a Tusk-kormány magánvéleményekre alapuló intézkedésekhez folyamodott. Adam Bodnar igazságügyi miniszter három jogi állásfoglalást rendelt meg Anna Rakowska-tól, a Łódźi Egyetem professzorától, Sławomir Patyra-tól, a Lublinban található Maria Curie-Skłodowska Egyetem professzorától és Grzegorz Kuca-tól, a Krakkói Jagelló Egyetem professzorától.[1] Az említett jogtudósok véleménye szerint Barski ügyész állásába való visszahelyezése jogilag érvénytelen volt. Állításuk szerint az ügyészségről szóló törvény 47. cikke ideiglenes rendelkezésnek minősült, amelyet kizárólag a Nemzeti Ügyészség és a fellebbviteli ügyészségek 2010-es megszüntetéséből eredő járulékos probléma megoldása érdekében vezettek be. A Nemzeti Ügyészséget visszaállító, fent említett 2016. évi törvény szerintük csak a

⁵<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20160000178/U/D20160178Lj.pdf>.

⁶47. cikk

1. § Az az ügyész, aki e törvény hatálybalépésének napján nyugállományban van, kérelmére visszatérhet a legutóbb betöltött beosztásába vagy azzal egyenértékű beosztásba. Ez a jogosultság nem vonatkozik azokra az ügyészekre, akik egészségügyi okokból mentek nyugdíjba.

2. § Az 1. §-ban említett kérelemről a főügyész dönt.

3. § Az 1. §-ban említett kérelem alapján újra szolgálatba állított ügyész - kérelmére - bármikor visszatérhet a korábban betöltött nyugdíjas státuszába, egy hónapos felmondási idővel.

4. § A főügyész nem tagadhatja meg a 3. §-ban említett kérelem teljesítését.

hatálybalépésétől számított - szigorúan meghatározott - két hónapos időszakban, azaz 2016. március 4-től május 4-ig engedélyezte a szolgálatba való visszaállítást.

Hogyan lehetett ilyen következtetésre jutni, tekintve, hogy a rendelkezés nem tartalmazott időbeli korlátozást alkalmazására vagy időtartamára vonatkozóan? Az igazságügyi miniszter által megbízott szakértők a rendelkezések olyan „értelmezésébe” fogtak, amely nyilvánvalóan ellentétben állt mind azok szövegével, mind az elfogadott jogértelmezési és érvelési elvekkel. A gyakorlatban saját véleményük alapján egy új, korábban nem létező jogi normát hoztak létre, amely állítólagos „jogi alapot” szolgáltatott az igazságügyi miniszter intézkedéseire. Ezek a szakértők egyszerűen előre feltételezték, hogy a nyugdíjból való visszatérés kérdése átmeneti és eseti jellegű, és hogy a rendelkezés kifejezett időbeli korlátozásának hiánya nyilvánvaló jogalkotási hiba, amelyet az általános elvekre hivatkozva kell kijavítani. Annak ellenére, hogy a törvényben nem szerepel kifejezett időbeli korlátozás, a szakértők azt állították, hogy azt a jogalkotói szándék és cél figyelembevételével kell értelmezni. Arra hivatkoztak, hogy a törvény célja arra utal, hogy a rendelkezés elsősorban az ügyészség új szervezeti modellje bevezetésének kezdeti szakaszában alkalmazandó.

A szakértők hangsúlyozták, hogy az ilyen átmeneti rendelkezések célja a reformból eredő kivételes helyzetek szabályozása. Két hónapos időtartamot határoztak meg, mert más eseti rendelkezésekben is ilyen időkeretet határozott meg korábban a jogalkotó. Következésképpen arra jutottak, hogy a jogalkotó implicit módon két hónapos általános határidőt állapított meg ebben az esetben is az ügyészség átszervezésére. A szakértők azt is állították, hogy mivel a 47. cikk szerinti eljárás az ügyészek kinevezésének kivételes módszere, azt az *exceptiones non sunt extendendae* (a kivételeket nem lehet tágra értelmezni) elv figyelembevételével kell értelmezni. Továbbá a rendelkezést ideiglenesnek minősítették, és azt állították, hogy az új törvény alkalmazhatóságának vélelmét kell alkalmazni.

Ezen túlmenően, arra hivatkozva, hogy a törvény lehetővé tette az ügyésznek, hogy „bármikor” visszatérjen az aktív szolgálatból a nyugdíjba, és hogy a nyugdíjból az aktív szolgálatba való visszatérést szabályozó rendelkezés nem tartalmazott ilyen kifejezést, a szakértők arra a következtetésre jutottak, hogy a „bármikor” visszatérés nem lehetséges, és hogy az ilyen visszatérés időben korlátozott.

Az ügyben hozott intézkedések botrányos példái annak, hogy a baloldali liberális jogi elit a törvényt – különösen annak szó szerinti értelmezését a demokratikusan megválasztott törvényhozó szándékának megfelelően – nyíltan megsérti.

A „militáns demokrácia” szabályai Tusk szerint

Érdekes módon a legfőbb ügyésznek január 12-én Dariusz Barskihoz eljuttatott levelének eredményeként állítólag azonnal lejárt a nemzeti államügyész mandátuma, amelyet 2022 márciusa óta töltött be. Ez a jogi konstrukció megdöbbentő, tekintve, hogy – az ügyészség szerint – Barski állítólag 13 éve nem volt ügyész. Barski hivatali ideje alatt hozott döntéseit csak annyiban tekintették hatályosnak, amennyiben azok az ügyészség felhatalmazásán alapultak. A függetlenül hozott döntéseket részletes vizsgálatnak vetették alá, hogy megvizsgálják azok jogszerűségét.

Ez a megközelítés ellentétes a jogrendszer logikájával és elveivel. Alkalmazása azonban kevésbé meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy ugyanazon a napon Dariusz Barski – államügyészként eljárva – Adam Bodnar kérésére egyik megbízott ügyészét előléptette az Nemzeti Ügyészséghez. A törvény szerint csak az államügyész volt jogosult ilyen intézkedésre. Aznap este a kinevezett ügyész átvette Barski „megüresedett” pozícióját. A Nemzeti Ügyészség vezetője – és ezzel az egész ügyészség élén – csak a Nemzeti Ügyészséghez már korábban kinevezett ügyész lehet. Bodnar tehát Barski döntéseinek jogi hatályát ismerte el, annak ellenére, hogy alig néhány órával később megkérdőjelezte annak jogi felhatalmazását.

Az ügyészség átvételének úgynevezett „jogi alapját” elemezve érdemes megjegyezni, hogy Tusk kormányának a közmédia jogellenes és erőszakos átvételét a Szejm határozata előzte meg, amely nem jogforrás, csupán politikai nyilatkozat. Ehhez képest az ügyészség jogellenes – és szintén erőszakos – átvételének „alapja” három magánvélemény volt. Ez a két példa a Tusk-kormány törvénytelen intézkedéseinek szimbólumává vált, és a miniszterelnök maga is nyíltan elismerte, hogy kormánya „a törvénynek megfelelően fog cselekedni – ahogy mi értjük azt”.

Donald Tusk 2024 szeptemberében bemutatott „militáns demokrácia” koncepciójában közvetlenül kijelentette: *„olyan cselekményeket fogunk elkövetni, amelyek egyes hatóságok szerint törvénytelenek vagy nem teljesen törvényesek, de semmi sem mentesít minket a cselekvés kötelezettsége alól. Minden nap olyan döntéseket kell hoznom, amelyek nagyon könnyen*

kritizálhatók és jogilag megtámadhatók, de ezek nélkül nem lenne értelme, hogy vállaljam a kormány vezetésének felelősségét.” Tusk ügyvédek és alkotmányjogászok előtt kijelentette, hogy „jogi eszközök hiányában” a végrehajtó hatalomnak „magának kell megtalálnia az erőt és az elszántságot (...) ahhoz, hogy kockázatokat vállaljon és olyan döntéseket hozzon, amelyeket néha még önök is megkérdőjeleznek”. Kijelentette, hogy a kormány „teljesen tudatában van annak a kockázatnak, hogy nem minden intézkedésünk felel meg tisztán jogállamiság kritériumoknak”.

Ezeket a nyilatkozatokat egy sajátos programadó konferencián tette, amelyet a lengyel szenátusban tartottak „Kivezető utak az alkotmányos válságból” címmel. [2] Az eseményt a Szejm elnöke, a Szenátus elnöke és a miniszterelnök közösen szervezte. A 2024. szeptember 10-én tartott találkozón részt vettek jelenlegi és volt ombudsmanok, az Alkotmánybíróság volt elnökei, valamint Lengyelország és Európa legfelsőbb bíróságainak és bíróságainak nyugalmazott bírái. A résztvevők között voltak vezető liberális bírák és alkotmányjogászok, köztük a lengyel alkotmánybíróság korábbi elnökei, Andrzej Zoll (1993–1997), Bohdan Zdziennicki (2008–2010), Jerzy Stępień (2006–2008) és Marek Safjan (1998–2006); Ewa Łętowska, 1988–1992 közötti ombudsman; Marcin Wiącek, jelenlegi ombudsman; Adam Bodnar igazságügyi miniszter; Leszek Garlicki, a Varsói Egyetem Alkotmányjogi Tanszékének professzora; a Szenátus és a Szejm jogalkotási bizottságainak elnökei, valamint Maciej Berek, a Minisztertanács tagja.

A valóságban az ügyészségi struktúra feletti ellenőrzés átvétele - ahogy korábban a közmédia, majd később az igazságszolgáltatás feletti ellenőrzés - jogalap nélkül, az általánosan kötelező jogforrások alkotmányos rendszerének egyértelmű megsértésével történt.

Érdemes megjegyezni, hogy ugyanezt a „jogi véleményen alapuló” illegális módszert alkalmazták néhány hónappal később Marcin Romanowski ügyében is. Abban az esetben teljesen megbízhatatlan, szándékosan megalapozatlan jogi véleményekkel indokolták letartóztatását, vádemelését és őrizetbe vételét, annak ellenére, hogy az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének tagja volt, és így mentességet élvezett.

A három jogi vélemény, amely az ügyészség jogellenes átvételét igyekezett igazolni, átgondolt érvelési túlzásokkal él, és egy alapvető, kiküszöbölhetetlen hibával bír: teljesen figyelmen kívül hagyja a törvény egyértelmű és világos szövegét. Ezek a vélemények valójában jogalkotási jellegűek voltak. Bár a jogértelmezési hagyomány kivételesen engedhet meg ilyen eltéréseket, azokat komoly okokkal kell indokolni. Jelen esetben azonban ilyen indok nem állt fenn, kivéve a vádhatóság feletti ellenőrzés

megszerzésének politikai célját, amely természetesen önmagában nem indokolhatja a törvényi rendelkezés szó szerinti értelmének figyelmen kívül hagyását.

A legfőbb ügyész által megrendelt három jogi véleményben előadott érvelés minősége egyértelműen arra utal, hogy azok célja – minden eszközzel – egy előre megfogalmazott tézis igazolása volt, amely közvetlenül ellentétes az alkalmazandó jogi rendelkezéssel, ami a szakmai integritás elveinek nyilvánvaló megsértését jelenti. Kétségtelen, hogy a szóban forgó rendelkezés továbbra is hatályban van, mivel azt semmilyen formában nem helyezték hatályon kívül. Nem tekinthető átmeneti rendelkezésnek sem, mivel egy ilyen rendelkezésnek kifejezetten meghatározott hatályát kell tartalmaznia. Alkalmazását illetően, mivel a törvény nem határoz meg határidőt, amely korlátozná az ügyésznek a nyugdíjból való visszahelyezés iránti kérelmét, ez azt jelenti, hogy a visszahelyezés „bármikor” lehetséges. Ha a törvény nem határoz meg határidőt, annak értelmezés útján történő meghatározása egyenértékű lenne azzal, hogy a legfőbb ügyésznek jogot adnának arra, hogy a „feltételezett” határidő után elutasítsa az ilyen kérelmet, ami összeegyeztethetetlen az Alkotmány 7. cikkével, amely tiltja a közhatalóságok jogainak vélelmezését.

E rendelkezésnek az ügyészség „szakértői” által javasolt „értelmezése” a demokratikus, jogállamiságon alapuló állam alkotmányos rendjének más alapvető elveit és értékeit is sérti, nevezetesen a állami intézmények hitelességét és hatékonyságát, az állam iránti bizalmat, a jogalkotás racionalitását, valamint a jogbiztonság és a kiszámíthatóság elveit.

Ezen túlmenően a rendelkezés nem is tekinthető átmeneti jellegűnek; inkább egy anyagi jogi norma, ami tovább gyengíti azt az állítást, hogy időbeli hatálya korlátozott. Még ha átmeneti rendelkezésről lenne is szó, ez önmagában nem jelentené, hogy időben korlátozott. A rendelkezés hatályban marad, és mindaddig alkalmazható, amíg vannak olyan ügyészek, akik a törvény hatálybalépése előtt nyugdíjba vonultak, és elvileg kérhetik az aktív szolgálatba való visszahelyezésüket. A rendelkezés megfogalmazása nem tartalmaz ideiglenes elemet. Csak azért tűnhet átmeneti jellegűnek, mert az általa szabályozott tényállások végül megszűnnek, nevezetesen amikor már nem maradnak ilyen ügyészek. Ez azonban nem teszi a rendelkezést átmeneti jellegűvé, nemhogy eseti jellegűvé.

Ebben az esetben az egyetlen tényleges hiba – bár elterjedt – az, hogy egy anyagi jogi rendelkezést a törvényalkotási szabályokkal ellentétben nem az ügyészségről szóló törvényben, hanem egy átfogó törvénycsomagban helyezték el. Ez a gyakran előforduló technikai következtetlenség azonban nincs hatással egy olyan rendelkezés jellegére vagy alkalmazási körére, amelynek megfogalmazása

egyértelmű. Még ha lennének is értelmezési kétségek (amelyek nincsenek), azokat a szerzett jogok tiszteletben tartásának elvével összhangban az ügyészek javára kellene eldönteni.

Az új ügyészségi vezető jogellenes kinevezése

Ugyanezen a napon – 2024. január 12-én –, amikor Adam Bodnar ténylegesen „elbocsátotta” Dariusz Barskit, Donald Tusk miniszterelnök pedig Jacek Bilewicz ügyészt nevezte ki ideiglenes legfőbbügyész-helyettesnek – államügyésznek – anélkül, hogy rendelkezett volna a lengyel köztársasági elnök törvényben előírt hozzájárulásával. Ez a köztársasági elnök alkotmányban meghatározott szerepének megkerülésével közvetlenül sértette a törvényt. Ráadásul az „ideiglenes” államügyész tisztségét a törvény nem ismeri. Az egyetlen törvényes módja annak, hogy valakit az államügyész feladataival bízzanak meg – feltéve, hogy a tisztség betöltetlen, ami ebben az esetben nem volt így –, az lenne, ha a köztársasági elnök részvételével új államügyészt neveznének ki.

Néhány nappal később Adam Bodnar legfőbb ügyész megakadályozta Dariusz Barski hozzáférését az irodájához és a Nemzeti Ügyészség épületéhez, ezzel megakadályozva őt államügyési feladatkörének ellátásában. Ez a cselekmény erőszak alkalmazását jelentette egy közhivatalt viselő személlyel, egy magas rangú közjogi méltósággal szemben.

Két hónappal később Donald Tusk miniszterelnök Adam Bodnar legfőbb ügyész kérésére hivatalosan kinevezte Dariusz Kornelukot államügyésznek. Ez ismét a törvények nyilvánvaló megsértésével történt, mivel a Lengyel Köztársaság köztársasági elnökének hozzájárulása nélkül történt, amelynek megléte kötelező lett volna.

Az ügygel az Alkotmánybíróság is foglalkozott. Az eljárás (SK 13/24 sz. ügy) Dariusz Barski 2024. január 15-én benyújtott alkotmányossági panaszára és ideiglenes intézkedés iránti kérelmére indult. 2024. február 5-én kelt ideiglenes intézkedésével az Alkotmánybíróság elrendelte, hogy az ügyészség és valamennyi hatóság tartózkodjon minden olyan intézkedéstől, amely megakadályozná Dariusz Barski-t a államügyész jogainak, kötelezettségeinek és hatásköreinek gyakorlásában, ideértve az államügyési tisztség betöltését is. Az Alkotmánybíróság különösen elrendelte a legfőbb ügyész 2024. január 12-i levele végrehajtásának felfüggesztését. Ezen túlmenően a Alkotmánybíróság felfüggesztette a miniszterelnök 2024. január 12-i határozatának végrehajtását, amely Jacek Bilewicz ügyészt nevezte ki az államügyész feladatkörének ellátására. Az ideiglenes intézkedés célja annak

biztosítása volt, hogy az Alkotmánybíróság végleges döntéséig Dariusz Barski zavartalanul folytathassa feladatait. A kormány megtagadta a határozat végrehajtását, ezzel újabb jogsértést követett el, és figyelmen kívül hagyta az Alkotmánybíróság – az állam egyik legfőbb alkotmányos hatóságának – kötelező erejű döntését.

Tisztogatások az ügyészség szervezeti egységeiben

A döntés, amely jogtalanul megfosztotta Dariusz Barski államügyészt tisztségének betöltésétől, kezdettől fogva három legfőbbügyész-helyettes, Robert Hernand, Michał Ostrowski és Krzysztof Sierak ellenállásába ütközött. A Nemzeti Ügyészség épületének elfoglalására irányuló első kísérlet során Robert Hernand rögzítette, majd később nyilvánosságra hozta Adam Bodnarral folytatott beszélgetését, amelynek során tájékoztatta őt a felvételről. A beszélgetés során Hernand kategorikusan ellenezte a jogellenes intézkedéseket. Érdemes megjegyezni, hogy Robert Hernand hosszú évekig töltötte be a legfőbbügyész-helyettesi tisztséget, még Donald Tusk előző kormányai idején, 2015 előtt nevezték ki. Felvétele nélkül a nyilvánosság sokkal korlátozottabb képet kapott volna az Adam Bodnar intézkedései következtében az ügyészségnél történt szabálytalanságokról. Válaszul, az ügyészség vezetőjének kérésére fegyelmi eljárás indult Robert Hernand ellen. 2024 novemberében köztisztviselősöz nem méltó magatartással, nevezetesen a másik fél beleegyezése nélküli beszélgetés rögzítésével vádolták meg.

A Nemzeti Ügyészség jogellenes átalakítását követően sorozatos személyi változások történtek az alárendelt területi egységek – regionális, járási és helyi ügyészségek – vezetésében. Ezeket a felmentéseket és kinevezéseket azonban alapvető jogi hibák övezték. Mint már korábban megjegyeztük, ilyen változtatásokat csak államügyész hajthat végre, akit azonban jogtalanul és erőszakkal megakadályoztak feladatkörének ellátásában, és helyére törvénytelenül más személyt neveztek ki.

Így azok az ügyészek, akik Jacek Bilewicz és Dariusz Korneluk kinevezései nyomán helyi ügyészségi egységek vezetői tisztségét vállalták, és e tisztségekkel kapcsolatos tevékenységet folytattak, legalább a lengyel büntető törvénykönyv 227. cikkében meghatározott bűncselekmény elemeit valósították meg. E rendelkezés szerint bárki, aki köztisztviselőnek adja ki magát, vagy más személy téves meggyőződését, hogy ő köztisztviselő, kihasználva, a tisztségével kapcsolatos cselekményt hajt végre, pénzbírsággal, szabadságkorlátozással vagy legfeljebb egy év szabadságvesztéssel büntetendő.

Az ügyészség törvénytelen vezetése emellett kampányt indított az ügyészek azonnali visszahívására is, és elrendelte bizonyos ügyészek „szankciós jellegű” áthelyezését más helyi ügyészségekhez vagy több ranggal alacsonyabb beosztásba. Az ilyen megtorlások egyik példája Przemysław Ostojcki professzor, a közigazgatási jog nemzetközileg elismert szakértőjének, az Országos Főügyészség ügyészenek esete, aki a főügyész nevében közigazgatási bíróságok előtti ügyeket intézett. Ostojcki professzort áthelyezték egy legalacsonyabb szintű, egyszerű büntetőügyekkel foglalkozó egységhez. Érdeemes megjegyezni, hogy egyik fő tevékenységi területe a lengyel jogrend védelme volt az LMBTQ-szervezetek stratégiai pereskedési kísérleteivel szemben. Ezek a törekvések a lengyel törvények kijátszására irányultak, hogy liberális bírák segítségével azonos nemű személyeket szülőként jegyezzék be az anyakönyvekbe. A konzervatív kormány idején a főügyész hatékonyan megakadályozta az ilyen kísérleteket, hogy a hátsó ajtón keresztül becsempésszék az „azonos neműek szülői státuszát” a lengyel jogrendszerbe.

A lengyel ombudsman, Marcin Wiącek professzor is aggodalmát fejezte ki az ügyészek „szankciós jellegű áthelyezésével” kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy az ügyési megbízás hirtelen visszavonása sértheti a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot (az Alkotmány 47. cikke, az EJE 8. cikke). Az ilyen intézkedések azonnali áthelyezést tehetnek szükségessé, ami például az ügyész gyermekei számára az iskolai környezet megváltoztatását vonhatja maga után. Ugyanakkor az ilyen visszavonások negatívan befolyásolhatják az áthelyezett ügyészek által folytatott vagy felügyelt nyomozások hatékonyságát és megbízhatóságát is.

A Legfelsőbb Bíróság és az Alkotmánybíróság határozatai

2024. szeptember 27-én a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának háromtagú tanácsa felülvizsgálta az alacsonyabb szintű bíróság által benyújtott, Dariusz Barski országos főügyész státuszára vonatkozó jogkérdést (I. KZP 3/24. sz. ügy). A Legfelsőbb Bíróság pontot tett azon jogszabályok érvényességével kapcsolatos vita végére, amelyek lehetővé tették, hogy Barski 2016-ban nyugdíjból visszatérjen az aktív szolgálatba. A Bíróság megerősítette, hogy Barski visszahelyezése és kinevezése a jogszabályoknak megfelelő és kötelező érvényű volt. Minden, e rendelkezések alapján hozott döntés - beleértve Barski kinevezését és az azt követő intézkedéseit is - érvényesek és jogszerűek voltak.

Az ítélet jogkövetkezménye szerint Dariusz Barski maradt az országos főügyész - nem pedig Jacek Bilewicz („megbízott országos főügyész” 2024 januárjától márciusáig) vagy Dariusz Korneluk (akit Donald Tusk miniszterelnök 2024 márciusában nevezett ki „országos főügyésznek”).

A kormány képviselői, köztük Adam Bodnar főügyész és igazságügyi miniszter kijelentették, hogy nem ismerik el ezt a döntést, arra hivatkozva, hogy az azt meghozó bírakat 2017 után nevezte ki a Legfelsőbb Bíróságba az Országos Igazságszolgáltatási Tanács. Ez az álláspont a lengyel jog durva megsértése. Ráadásul még az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában sincs semmi alapja, amely – ultra vires módon eljárva – a lengyel Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanácsra vonatkozó ítéleteket hozott, amelyekre a lengyel hatóságok jogellenes intézkedéseik indoklásaként hivatkoznak. Figyelemre méltó, hogy a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának státuszát soha nem kérdőjelezték meg, és a három érintett bíró mindegyike 20-30 éve szolgál, kiterjedt fellebbviteli bírósági tapasztalattal, büntetőjogi szaktekintélyként tudományos elismertséggel.

2024 novemberében az ügy az Alkotmánybírósági asztalára került, Dariusz Barski által az év januárjában benyújtott alkotmányjogi panasszal összefüggésben. Az eljárás során a legfőbb ügyész fenntartotta korábbi érvelését az ügyészségről szóló törvény bevezetéséről szóló törvény 47. cikkének átmeneti jellegével kapcsolatban. Dariusz Barski ezzel szemben azzal érvelt, hogy az országos főügyészi tisztségből való 2024. januári elbocsátása alkotmányellenes volt, és sértette a közhivatal viseléséhez való jogát. Azt állította, hogy az említett törvény 47. cikkének (1) és (2) §-ai nem tartalmaznak időbeli korlátozást, így a nyugdíjazás alatt álló ügyészek visszatérhetnek az aktív szolgálatba a korábban betöltött vagy azzal egyenértékű beosztásukba, függetlenül a törvény hatálybalépése óta eltelt időtől.

Az Alkotmánybíróság 2024. november 22-én hozott határozatával (SK 13/24. sz. ügy) megállapította, hogy a 47. cikknek az az értelmezése, amely csak két hónapos alkalmazási időt biztosít, összeegyeztethetetlen a közhivatal viseléséhez való egyenlő hozzáférés jogával (az Alkotmány 60. cikke) és az arányosság elvével [31. cikk (3) bekezdése], amely csak a szükséges, a szoros értelemben vett arányos és a demokratikus értékek védelmét szolgáló mértékben engedi meg a jogok és szabadságok korlátozását.

Az Alkotmánybíróság által 2024 áprilisa óta hozott valamennyi határozathoz hasonlóan ezt az ítéletet sem tették közzé a Közlönyben, és a kormány képviselői sem ismerik el.

Érdekesség, hogy 2024. november 27-én a Legfelsőbb Bíróság további jogi kérdéseket vizsgált Jacek Bilewicz és Dariusz Korneluk Országos Ügyészségen belüli tisztségekre történő kinevezésének jogszerűségével kapcsolatban, amelyek közvetlenül kapcsolódtak Dariusz Barski ügyéhez. Az ügyet (I KZP 7/24. sz.) a Legfelsőbb Bíróságra kinevezett háromtagú bírói tanács bírálta el 2018 előtt. A három bíró közül kettő a Tusk-kormány iránt nyíltan szimpatizálónak számított. Ennek ellenére elutasították a keresetet, azzal érvelve, hogy a Varsói Fellebbviteli Bíróság által előterjesztett indítvány nem felelt meg a formai követelményeknek, valamint a kérdések inkább egyéni, mintsem rendszerszintű jelleget tükröznek, és megválaszolásuk Legfelsőbb Bíróság hatáskörén kívül esik.

A határozat meghozatalának megtagadása nem érintette a Legfelsőbb Bíróság 2024. szeptember 27-i, korábbi határozatát, amely jogilag hatálytalannak értékelte Dariusz Barski eltávolítását az országos főügyési tisztségből. A 2024. november 27-i határozat különböző reakciókat váltott ki jogi és politikai körökben. A legfőbb megállapítás azonban az, hogy a testület nem volt hajlandó a kormány számára kedvező döntést hozni annak ellenére, hogy a testület összetételében többségben voltak a kormánypártokkal szimpatizáló bírák. Az ítéletet véleményezőik úgy értelmezték, hogy a testület megpróbálta elkerülni egy olyan döntés negatív következményeit, amely legitimálná Barski kirívóan jogellenes elbocsátását. Ez egyike a számos példának, amikor a tisztviselők, bírák vagy ügyészek egyre kevésbé hajlandóak kritikátlanul végrehajtani a kormány akaratát.

A folyamatot a törvénytelen állapot eróziójaként értelmezhetjük - amelyet a jelenlegi liberális, autokratikus rendszer várható összeomlását követő törvénytelen cselekedetekért való felelősségvállalás elkerülése vezérel. Ezt az érzést erősítette a kormány inkompetenciája, a váratlanul erős társadalmi és intézményi ellenállás, valamint a katasztrofális gazdaságpolitika, amely a lakosság növekvő elégedetlenségéhez vezetett. Ennek a folyamatnak a katalizátora kétségkívül Donald Trump visszatérése a hatalomba az Egyesült Államokban, és a korábbi tendencia megfordulása, miszerint Washington liberális uralmat erőltet.

Ezt az érdekes jelenséget - amely különösen jellemző a törvénytelen állam korai és végső szakaszára - a neves német jogász, Robert Alexy „kockázati hatásnak” nevezte el. Ez azon a látszólag igaznak tűnő előfeltevésen alapul, hogy egy törvénytelen államban az egyszerű tisztviselők vagy köztisztviselők általában nem egyenesen gonosztevők, de nem is hősök vagy szentek. Rendszerint kerülnek a jogellenes magatartásban való aktív részvételt, de nem is hajlandók kockáztatni karrierjüket - vagy biztonságukat - azzal, hogy nyíltan ellenállnak a hatalmon lévőknek. Céljuk a túlélés abban a törvénytelen rendszerben, amelyben szerencsétlenségükre élni kénytelenek.

Egy ilyen állam válsága idején azonban kockázatszámító magatartásuk hozzájárulhat a rendszer eróziójához. A kialakulás kezdeti szakaszában pedig, mielőtt a rendszer teljesen megszilárdulna, ha a döntéshozók nem elég kíméletlenek, az ilyen magatartás akár meg is akadályozhatja a rendszer megszilárdulását. A „kockázati hatás” a törvénytelen tevékenységekben való csökkentett részvételben és enyhébb döntésekben nyilvánul meg, mint amit a rendszer legbuzgóbb támogatói várnának. Mindezt természetesen a jövőbeli elszámoltathatóságtól való félelem motiválja, amennyiben a rezsim összeomlik vagy nem tud gyökeret verni. Alexy számára ez egy „törvényteleniségből származó” érv a nem pozitivistá jogelméleti gondolkodás nagyobb hasznossága mellett. Ez azonban tágabb érvenként is szolgálhat a törvényteleniség elenni küzdelem során. Az ilyen megközelítést nem a bosszúvágy vezérli, hanem olyan racionális stratégiát képez, amely felgyorsítja a törvénytelen rendszerek bukását.

Ostrowski ügyész vizsgálata az alkotmányos államcsíny ügyében

A három főügyész helyettes - Robert Hernand, Michał Ostrowski és Krzysztof Sierak - következetesen fellépett az ügyészségen belül zajló törvénytelen magatartás ellen. 2024. decemberében Adam Bodnar, folytatva a helyettesei elleni megtorlást, úgy döntött, hogy Robert Hernandot és Michał Ostrowskit áthelyezi az Országos Főügyészség más kirendeltségeire, gyakorlatilag eltávolítva őket főügyész helyettesi pozíciójukból. Ezekre az intézkedésekre válaszul Hernand és Ostrowski fellebbezést nyújtottak be a bírósághoz, megtámadva a határozatok jogszerűségét és érvényességét, azt állítva, hogy azok megakadályozták őket törvényes feladataik ellátásában.

Tusk valamivel több mint egyéves hatalmának jellegzetes összefoglalója az Alkotmánybíróság elnöke által benyújtott, bűncselekmény gyanújáról szóló feljelentés. 2025. január 31-én Bogdan Świączkowski, az Alkotmánybíróság elnöke feljelentést tett Michał Ostrowski főügyész helyettesénél. A beadványban azt állította, hogy 2023. december 13. óta Tusk miniszterelnök más magas rangú állami tisztviselőkkel együtt egy szervezett bűnözői csoport részeként tevékenykedett, amelynek célja a Lengyel Köztársaság alkotmányos rendszerének megváltoztatása és a kulcsfontosságú alkotmányos intézmények, köztük az Alkotmánybíróság, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács és a Legfelsőbb Bíróság működésének megbénítása volt.

A bejelentés számos olyan intézkedést azonosított, amelyek célja a kulcsfontosságú alkotmányos intézmények tekintélyének aláásása. Az Alkotmánybíróság elnöke egyebek mellett hangsúlyozta,

hogy a kormány minden jogalap nélkül kétségbe vonta a Legfelsőbb Bíróság Rendkívüli Ellenőrző és Közügyek Kamarájának jogállását, valamint a Legfelsőbb Bíróság egyes bírái kinevezésének jogszerűségét. A Kormányzati Jogalkotási Központ megszüntette az Alkotmánybíróság döntéseinek közzétételét, ami gyakorlatilag a bíróság jelenlegi tagjai státuszának elutasítását jelentette. Továbbá 2024. március 6-án a Szejm elfogadott egy határozatot, amely állítólag a 2015-2023-as alkotmányos válság megoldására irányult, ami szintén aláássa az Alkotmánybíróság tekintélyét.

A beadvány alapján Michał Ostrowski főügyész helyettes vizsgálata indított. Az eljárás részeként kihallgatott több, a bejelentésben megnevezett személyt, köztük Bogdan Świączkowskit, a Legfelsőbb Bíróság első elnökét, Małgorzata Manowskát, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökét, Dagmara Pawełczyk-Woickát, a Telewizja Polska korábbi elnökét, Michał Adamczykot, az Országos Műsorszolgáltatási Tanács elnökét, Maciej Świrskit és másokat. E beszélgetések célja az volt, hogy részletes információkat gyűjtsenek a szóban forgó cselekményekről, és értékeljék a Świączkowski által előadott állítások megalapozottságát. A koronatanúk vallomásai megerősítették a büntetőfeljelentésben megfogalmazott gyanút.

Kezdetben Tusk és belső köre megpróbálta jelentékteleníteni az ügyet - egy ping-pong-játék során (ami ebben a kontextusban kifejezetten szakmaiatlan) a miniszterelnök megjegyezte: *„Ugyan már, komoly ügyeink vannak, majd később foglalkozunk vele”*. Hamarosan azonban felismerték a helyzet súlyosságát. 2025. február 11-én az igazságügyi miniszter és Adam Bodnar főügyész - a feljelentésben azonosított egyik fő gyanúsított - hat hónapra felfüggesztette Michał Ostrowski ügyészt, azzal vádolva őt, hogy az ügyészességi rendszerben való szabályszerű iktatás nélkül folytatott nyomozást.

A valóságban a Michał Ostrowski által vezetett főügyész helyettesi hivatal rendelkezik az ügy nyilvántartásba vett aktájával, az ügyet szabályosan iktatták. Ostrowski ügyész úr kérte az iktatószám kiosztását is; ennek a számnak a hiánya azonban nem zárja ki az eljárási lefolytatását. Ostrowski ellen ezt követően fegyelmi és büntetőeljárás indult. Ezen túlmenően Ostrowski ügyész és családja az ügyészesség és a kormányközeli média személyes támadásainak célpontjává vált.

Az ügyészesség, mint a politikai üldözés eszköze

Az ügyészesség törvénytelen hatalomátvételének eredményeként az ügyészesség az ellenzék elleni politikai üldözés eszközévé vált.

Az egyik első politikai indíttatású nyomozás az Igazságügyi Alap ügye volt, amelyet *de facto* Zbigniew Ziobro volt igazságügyi miniszter és a minisztérium vezetésével szemben indítottak, akiknek többsége a Szuverén Lengyelországhoz tartozott, a korábbi konzervatív kormány szuverenista és határozottan woke-ellenes jobboldali szárnyát alkotó párthoz. A politikai üldözés intenzitását és abszurditását bizonyítja, hogy a nyomozás lefolytatására a 2. számú ügyészi csoportot jelölték ki (az 1. számú csoport a legfontosabb lengyelországi ügyet – a 2010-es szmolenszki repülőgép-szerencsétlenséget, amely a köztársasági elnök és közel 100 magas rangú tisztviselő és katonatiszt életét követelte – kezelte). A csoportban olyan ügyészek dolgoztak, akiket a korábbi elbocsátásokért való személyes bosszú motivált. Ez 2024 márciusában tömeges házkutatásokhoz - többek között a parlamenti képviselők otthonában -, továbbá letartóztatások sorozatához vezetett, például két köztisztviselő - Urszula Dubejko és Karolina Kucharska - és az egyik projektet megvalósító alapítvány vezetőjének, Michał Olszewski atya hét hónapos letartóztatásához. A letartóztatások célja az volt, hogy hamis tanúvallomást szerezzenek konzervatív ellenzéki politikusok ellen.

Ezen intézkedések eredményeként a lengyel ombudsman 2024 decemberében a három fogvatartottal szemben szabadságuk többszörös megsértését, valamint embertelen és megalázó bánásmódot állapított meg. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) befogadta Michał Olszewski atya elleni, kínzás alkalmazását állító indítványt (6726/25. sz.). A nemzetközi jog megsértésére került sor akkor is, amikor Marcin Romanowskit - akit az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének tagjaként mentelmi jog védett - megfosztották a szabadságától, és vádat emeltek ellene. Egy nappal azután, hogy Marcin Romanowskit szabadon engedték – a PACE elnökének, a Tuskhoz hasonló néppárti képviselőnek a közbenjárására – Bodnar igazságügy-miniszter megfenyegette védőügyvédjét, Bartosz Lewandowskit, hogy ellenőrzést tart az egyetemen, ahol rektorként dolgozott. Az EJEB befogadta a házkutatásokkal és a felszerelésének lefoglalásával kapcsolatos panaszát (22940/24. sz.). Végül 2024 decemberében Romanowski politikai menedékjogot kapott Magyarországon. 2025 áprilisában a lengyel hatóságok kérése ellenére az Interpol megtagadta, hogy ún. vörös jelzést adjon ki rá, és ezzel az ellene felhozott vádakát hiteltelennek és politikai indíttatásúnak minősítette.

A hatóságok ugyanis azzal vádolják, hogy részt vett egy szervezett bűnözői csoportban (állítólag az Igazságügyi Minisztériumban), befolyásolta a támogatások elbírálásának folyamatait (noha a törvény szerint ezeket a döntéseket nem bizottságok, hanem közvetlenül ő hozta meg), valamint hűtlen kezelést követett el (nem személyes haszonszerzés céljából, hanem szervezeteknek nyújtott támogatások formájában). A vádak nagy része azon az állításon alapul, hogy Romanowski a

miniszterhelyettesi hatáskörét túllépte – azzal az indokkal, hogy az igazságügyi miniszter egy meglévő belső utasítás módosításával ruházta rá a hatáskörét, nem pedig egy teljesen új utasítás kiadásával. Ez az érvelés nyilvánvalóan abszurd. Érdekes módon sem Romanowskit, sem mást nem vádoltak korrupcióval. Romanowskit azzal vádolják, hogy személyes haszonszerzési célból olyan keresztény vagy konzervatív jellegű projekteket finanszírozott, amelyek világnézetével összhangban állnak. Az ügyészség szerint ezekért a vádakért akár 25 év börtönbüntetés is kiszabható. 2025 áprilisában az amerikai Judicial Watch nevű jogvédő szervezet hivatalos vizsgálatot indított Marcin Romanowski üldözésével kapcsolatban.⁷

Az elmúlt hónapokban az úgynevezett „két torony” ügy jelentős politikai horderejűvé vált, és a baloldali liberális politikusok ürügyként használták fel a Jog és Igazságosság (PiS) párt vezetője, Jarosław Kaczyński ellen. Az ügyet 2025-ben újra megnyitották, annak ellenére, hogy korábban már lezárták – nemcsak az ügyészség által, hanem egy bírósági ítéletben is (amelyet egy közismerten PiS-ellenes bíró hozott), és amely nem talált alapot bűncselekmény gyanújára. Az ügy ténylegesen meg nem valósult tervekhez kapcsolódott, amely szerint a PiS-hez köthető alapítvány tulajdonában lévő telken irodaépületeket építettek volna, amely pénzügyi és infrastrukturális támogatást nyújtott volna az alapítvány tevékenységéhez. A vita egy, az ügyben érintett személynek fizetendő összeg elmaradásából eredt. A magánvádló ügyvédje Roman Giertych, aki jelenleg a kormánykoalíció parlamenti képviselője és az igazságügyi miniszteri poszt egyik várományosa. Giertych a „PiS-sel való leszámolás” program egyik legbuzgóbb támogatója.

A kormánykoalíción belüli huzavona közepette az ügyet az egyik politikai befolyás alatt álló ügyészre, a Roman Giertychhez szorosan kötődő és politikai aktivizmusáról közismert, – különösen a korábbi kormány ellen fellépő – Éva Wrzosekre szignálták. Korábban a választási kampány során nyomozati információkat szivárogtatott ki Rafał Trzaskowskinak, aki Varsó polgármesterének újraválasztására pályázott - egy halálos balesetben érintett városi buszsofőr drogtesztjére vonatkozó információkat, amelyek hasznosnak bizonyultak a kampánya szempontjából.

A nyomozás újraindításáról és Ewa Wrzosek megbízásáról szóló döntés heves reakciókat váltott ki az ellenzék részéről, amely szerint az ügy politikai indíttatású, és a legnagyobb ellenzéki párt vezetőjének lejáratását célozza az elnökválasztási kampány csúcspontján.

⁷<https://www.judicialwatch.org/persecuted-ex-minister-romanowski-to-lead-hungarian-polish-institute-of-freedom/>.

A helyzet 2025 márciusában drámaian elfajult, amikor két nappal azután, hogy tanúként kihallgatták, Barbara Skrzypek – Jarosław Kaczyński régi és közeli munkatársa – szívroham miatt meghalt. Halálának körülményei vitát váltottak ki: a kihallgatása során megtagadták tőle védője jelenlétét (a rossz egészségi állapotára és látási problémáira hivatkozó hivatalos kérése ellenére), nem készült hivatalos jegyzőkönyv a bírósági jegyzővel, és a kihallgatást sem rögzítették. Később kiderült, hogy a résztvevők állításaival ellentétben nem biztosítottak számára pihenési időt. Maga a jegyzőkönyv két különböző betűtípus használata miatt is aggályokat vetett fel. Ezek a szabálytalanságok, az ügy politikai háttere, a magánvádló jogi képviselőinek (köztük Roman Giertych és Jacek Dubois) nyomása, valamint Wrzosek ügyész nyilvános kijelentéseivel együtt vádakatk vonnak maguk után a nyomozás szabálytalanságáról és Barbara Skrzypek halálához való járulékos felelősségéről.

A politikai indíttatású nyomozás másik példája az úgynevezett „Visztula-vonal védelmi tervekkel” kapcsolatos ügy. Az ügyészség 2025 márciusában vádat emelt Mariusz Błaszczak volt nemzetvédelmi miniszter és a PiS parlamenti frakciójának vezetője ellen. Az ügy középpontjában a lengyel védelmi tervek jogosulatlan nyilvánosságra hozatala áll. 2023-ban, amikor a PiS még hatalmon volt, Błaszczak - akkor még nemzetvédelmi miniszteri tisztségéből- nyilvánosságra hozott egy 2011-es dokumentumot, amely még az első Tusk-féle liberális kormány idején készült. A “Visztula-vonal védelmi terv” vagy „Tusk szegyenvonala” néven ismert dokumentum olyan védelmi stratégiát vázolt fel, amely szerint egy orosz invázió esetén a lengyel erők a Visztula folyó mögé vonulnának vissza, és a védelmi erőfeszítéseket az ország nyugati részére összpontosítanák – Kelet-Lengyelországot gyakorlatilag kiszolgáltatva az ellenségnek. Błaszczak nyilvánosságra hozta a tervet és elítélte mint a Tusk-kormány gyengeségének és a keleti fenyegetésekkel szembeni megbékélésének bizonyítékát.

Az ügyészség Mariusz Błaszczakot hatalommal való visszaéléssel és olyan titkos információk nyilvánosságra hozatalával vádolja, ami veszélyeztethette volna az állambiztonságot. Az ügyészség a Büntető Törvénykönyvnek a minősített információk felfedésére (Büntető Törvénykönyv 265. cikke - államtitok felfedése) és a közhivatalnok által elkövetett hatalommal való visszaélésre (Büntető Törvénykönyv 231. cikke) vonatkozó cikkeire hivatkozik. Az ügyészség szerint a dokumentum 2023-as titkosításának feloldásával és közzétételével Błaszczak az illetékes hatóságok szükséges hozzájárulása nélkül járt el, és veszélyeztette a nemzetbiztonságot azzal, hogy egy védelmi stratégia olyan részleteit hozta nyilvánosságra, amelyeket külföldi államok kihasználhattak volna. Mariusz Błaszczak azt állítja, hogy nemcsak joga, hanem kötelessége is volt nyilvánosságra hozni a tervet, hogy tájékoztassa a közvéleményt a PO-PSL kormány káros stratégiájáról. 2025. március 6-án az X-en közzétett

bejegyzésében a következőket írta: *„A Visztula védelmi vonal egyben Tusk Oroszországgal szembeni vonala is. Nemcsak jogom, hanem kötelességem is volt nyilvánosságra hozni az első PO-PSL kormánynak ezt a tervét”*. Ezt a véleményt történészek és katonai szakértők is támogatják, mint például Prof. Sławomir Cenckiewicz és Mariusz Kozłowski ezredes, akik 2025 márciusában megerősítették, hogy a nyilvánosságra hozott terv archivált volt, és nem jelentett veszélyt a jelenlegi biztonságra.

2024 januárja óta a vádhatóság tömegesen fogatosít politikusok, különösen az ellenzéki parlamenti képviselőkkel szembeni intézkedéseket, és több tucat nyomozás van folyamatban. Az ügyészség számos brutális, aránytalan, sőt törvénytörő intézkedése olyan állampolgárok ellen irányul, akik a baloldali-liberális hatóságok útjában álltak. Ez több száz tisztviselőt érint, akikkel szemben megfélemlítés céljából eljárást indítottak, hogy hamis tanúvallomást tegyenek politikusok ellen. Csak az Igazságügyi Alap ügyében több tucat – főként konzervatív és keresztény jellegű – nem kormányzati szervezetet vetnek alá az ügyészség, a Nemzeti Adóhatóság vagy a Legfelsőbb Ellenőrzési Hivatal ellenőrzésének, ami gyakorlatilag akadályozza tevékenységüket, miközben a projekteket végrehajtó személyek százait zaklatja az ügyészség. Az Alap tevékenységeinek egy része az önkéntes tűzoltó egyesületek által használt élet- és egészségmegőrző berendezések finanszírozására terjedt ki. Több száz tűzoltót idéztek be kihallgatásra, hónapokon keresztül.

A bűnüldöző hatóságok intézkedései azonban a politikusoktól teljesen független esetekben is az üldözés eszközeiként szolgálnak. Egy figyelemre méltó példa erre a súlyosan beteg, 66 éves Toruńból származó Izabela Majewska, aki kritikus Facebook-kommentet írt egy liberális híresség, a Nagy Karácsonyi Jótékonyági Zenekar Alapítvány vezetőjének bejegyzése alá. Az Alapítvány 2023-ban vált hírhedtté azzal, hogy rendkívül vulgáris módon részt vett a liberális oldal parlamenti választási kampányában, nagyszabású plakátkampányt szervezve szepszis ellen. A valóságban az „Együtt legyőzzük ezt a GONOSZT” szlogent feltűnően tartalmazó plakátok használata miatt, valamint Jerzy Owsiak jól ismert és nyíltan kommunikált nézetei és a liberális média értelmezései fényében a kampányt egyértelműen a kormányzó jobboldali párt elleni támadásként értelmezték. A 66 éves nő 2025 januárjában kommentálta a WOŚP egyik bejegyzését: *„Szűnj meg ember, minél gyorsabban, elég a rablásból, elég a lengyelek naivitásán való gazdagodásból, a külföldi villáidból, a lengyelországi villádból, a külföldön tanuló gyerekeidből, a te és a feleséged fizetéséből, elég, nézz magadba, és cseréld le a szemüveged, mert az LMBTQ-emberek ilyeneket hordanak”*.

Ez azonnali reakciót váltott ki a Kiberbűnözés Elleni Központi Hivatal, a rendőrség és az ügyészség részéről. Másnap reggel 6 órakor a bűnügyi osztály munkatársai behatoltak a nő lakásába, és „az eljárás akadályozása és elrejtőzés veszélye” miatt őrizetbe vették. Miután az ügyészség kihallgatta, többek között Jerzy Owsiak elleni bűncselekmény elkövetésével vádolta meg, majd megelőző intézkedéseket rendelt el vele szemben, többek között a rendőrségen való megjelenési kötelezettséget. Döntő jelentőséggel bír, hogy a büntetőjogi szakértők egyhangú véleménye szerint sem a jogellenes fenyegetés, sem a bűncselekmény elkövetésére való felbujtás nem állt fenn. A fenyegetésnek egy másik személy elleni bűncselekmény elkövetésére vonatkozó szándékát kell tartalmaznia, és ebben az esetben a „szűnj meg” mondat – még ha önmagában véve úgy is értelmezhető, hogy „dögölj meg” – a bevett joggyakorlat szerint nem minősül ilyen szándéknak. Ez legalábbis a bűnüldöző szervek súlyosan aránytalan reakcióját jelentette, amelyek a tényleges bűncselekmények üldözése helyett időt és erőforrásokat fordítanak a politikai üldözésre, a jogos kritikák üldözésére, valamint a liberális politikusok és hírességek védelmére.

A korrupt liberális politikusok büntetlenségének garantálása

Az ügyészégi struktúrák átvételének egyik fő célja az volt, hogy a Donald Tuskhoz kötődő politikusokat érintő vagy ellenük irányuló vizsgálatokat megakadályozzák vagy akár le is állítsák. A jelenlegi kormánykoalíció több magas rangú politikusa, köztük Donald Tusk olyan közeli munkatársai, mint Sławomir Nowak, Stanisław Gawłowski, Tomasz Grodzki, Roman Giertych és Włodzimierz Karpiński ellen 2023 előtt súlyos korrupciós vádak miatt indult vizsgálat.

Roman Giertychet, a kormánykoalíció aktív politikusát, parlamenti képviselőt és az Igazságügyi Alap ügyéhez kapcsolódó ügyvédet például azzal gyanúsította az ügyészség, hogy részt vett egy tőzsdén jegyzett vállalat 92 millió zloty (24 millió USD; 7.82 milliárd HUF) elsikkasztásában. A nyomozást 2025 januárjában megszüntették, és az ügyészség - kötelességét megszegve - nem hozta nyilvánosságra a megszüntetés indoklását. A kommentátorok szerint ennek oka az volt, hogy el akarták titkolni a döntés érdemi indokainak hiányát.

Tomasz Grodzki, a Polgári Platform Párt volt szenátusi elnöke ellen vádak szerint akadályozta a csalással szerzett pénzeszközök bűncselekményi eredetének megállapítását. A további vádak között szerepel, hogy önkéntes adományozás ürügyén pénzügyi juttatásokat fogadott el a szccecini Transzplantációs Segítségnyújtási Alapítvány számára. Az így szerzett juttatások teljes összege

meghaladhatja a 1,5 millió PLN-t (kb. 400 000 USD; 127,5 millió HUF). 2024 februárjában az ügyészség visszavonta Grodzki szenátor mentelmi jogának felfüggesztésére irányuló kérelmét, megakadályozva ezzel az eljárás folytatását, noha társai ellen már megkezdődött a per. Egy kapcsolódó magánvádas ügyben tanúk tucatjai erősítették meg a Grodzkit terhelő vallomásokat.

Stanisław Gawłowski-t legalább 733 000 PLN (kb. 200 000 USD; 62,3 millió HUF) pénzügyi előny elfogadásával, pénzmosással és doktori disszertációjával összefüggésben elkövetett plágiummal vádolják. Összesen hét vádponttal kell szembenéznie, amelyek közül négy korrupcióval kapcsolatos. A vádiratot még a kormányváltás előtt nyújtották be a bírósághoz, és a tárgyalás jelenleg is tart, bár történtek meglepő események, például a vád kulcsfontosságú tanúvallomásainak visszavonása.

Érdemes megjegyezni, hogy a fent említett két politikussal szembeni gyanút megalapozó tényeket Tomasz Duklanowski szzczecini újságíró tárta fel, aki Tusk hatalomra kerülését követően Lengyelország egyik legüldözöttebb újságírója lett.

Sławomir Nowak, Donald Tusk miniszterelnök közeli munkatársát azzal vádolják, hogyVarsóban, Gdańskban és Ukrajnában működő nemzetközileg organizált bűnszervezetet vezetett, amely összesen 17 bűncselekményhez kötődik. Otthonában a hatóságok 5 millió PLN (kb. 1,3 millió USD; 425 millió HUF) értékű, korrupcióból származó pénzt találtak. A vádiratot 2023-ban nyújtották be, a tárgyalás folyamatban van.

Włodzimierz Karpińskit pályázatok manipulálásával és 5 millió zloty (kb. 1,3 millió USD; 425 millió HUF) összegű pénzügyi előnyök szerzésével vádolják. 2023 októberében elfoglalta az Európai Parlament megüresedett képviselői helyét, ami az előzetes letartóztatásból való szabadulását és a mentelmi jog megadásához vezetett. Az ügyészség törvénytelen átvétele után a mentelmi jogának felfüggesztésére irányuló kérelmet visszavonták, és az ügy továbbra is függőben van.

A súlyos vádak ellenére a kormánykoalíció nem hajlandó kivizsgálni a Polgári Platform magas rangú politikusait érintő korrupciós ügyeket. Ehelyett arra összpontosítja erőfeszítéseit, hogy az ügyészséget a Jog és Igazságosság ellenzéki politikusainak üldözésére és a jelenlegi kormánnyal konfliktusba kerülő egyszerű állampolgárok üldözésére használja fel.